

УДК 378.013:658.012

Бугас Н.В., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ВІРТУАЛЬНИЙ ОБМІН У СИСТЕМІ ТРИКУТНИКА ЗНАНЬ: ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ, ОСВІТИ ТА БІЗНЕСУ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

В умовах післявоєнної відбудови України інтеграція до Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА) набуває стратегічного значення. Одним із ключових інструментів цього процесу є віртуальний академічний обмін, який дозволяє забезпечити академічну мобільність, не обмежену географічними та фінансовими бар'єрами. Його роль особливо зростає в системі трикутника знань (наука – освіта – бізнес), що визначається як основа формування інноваційних екосистем та сталого економічного розвитку. У цьому контексті важливим є досвід Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), який активно впроваджує міжнародні освітні програми та бере участь у проєктах зокрема Еразмус+ «МІЖНАРОДНА МЕРЕЖА ВІРТУАЛЬНИХ МОЛОДІЖНИХ БІЗНЕС-ХАБІВ» VENUB4YOU, що співфінансується Європейським Союзом та реалізується спільно з проєктними командами Університету Фоджа (Італія), Університету прикладних наук RISEBA (Латвійська Республіка), Мінгячевірського державного університету (Азербайджанська Республіка), Київського молодіжного освітньо-навчального центру KETU (Україна), Міжнародної громадської організації «Інститут соціально-економічних ініціатив (ICEI)» (Україна) за підтримки Міністерства освіти і науки України), спрямованих на розвиток віртуальної мобільності та цифровізації бізнес-освіти. Завдяки створенню англomовних освітніх курсів, запуску інноваційних магістерських програм з підприємництва та менеджменту, а також налагодженню партнерств із європейськими університетами та компаніями, КНУТД формує умови для інтеграції студентів і викладачів у міжнародні академічні та бізнес-спільноти.

За даними Європейської комісії, у 2024 році понад 40% закладів вищої освіти ЄС впровадили практику віртуальної мобільності як доповнення до фізичних програм Erasmus+ [1]. Для України така форма співпраці є не лише інструментом інтеграції у європейський освітній простір, але й необхідною умовою розвитку людського капіталу в умовах воєнних викликів. Віртуальні програми обміну створюють платформу для реалізації студентських стартапів, бізнес-симуляцій та спільних міжнародних проєктів. Залучення до міжкультурних команд сприяє розвитку критичного мислення й креативності, навичок цифрової комунікації, управління проєктами та фінансової грамотності. Дослідження OECD (2023) показує, що учасники віртуальних обмінів на 25–30% частіше виявляють готовність започатковувати власний бізнес, ніж ті, хто навчається лише в традиційних форматах [2]. Це доводить, що цифрова мобільність може бути не менш ефективною, ніж фізична, у формуванні підприємницьких компетентностей.

Віртуальні обміни стають каталізатором партнерства між університетами та бізнесом. Участь компаній у спільних освітніх проєктах дозволяє:

- включати у навчальні програми реальні бізнес-кейси;
- забезпечувати студентів доступом до актуальних практик;
- створювати спільні інкубатори та акселератори.

Європейський досвід свідчить, що до 2025 року в рамках Erasmus+ понад 20 тис. студентів і викладачів з країн-партнерів (у т.ч. України) долучилися до віртуальних освітніх ініціатив [3]. Це формує основу для сталого міжнародного партнерства, а також сприяє інтеграції українських ЗВО у глобальні бізнес-мережі. У цьому процесі Київський національний університет технологій та дизайну виступає активним учасником, зокрема через реалізацію міжнародних проєктів Erasmus+ та програм академічної мобільності, які поєднують навчальний процес із бізнес-практиками. Університет активно співпрацює з підприємствами легкої промисловості, креативних індустрій та ІТ-сектору, впроваджуючи у навчальні курси бізнес-кейси партнерів та створюючи можливості для студентів долучатися до реальних проєктів. Крім того, на базі КНУТД розвиваються студентські бізнес-інкубатори та стартап-центри, що поєднують результати досліджень із потребами ринку та сприяють комерціалізації інновацій.

Поєднання науки, освіти та бізнесу у форматі віртуального обміну зумовлює формування нової якості освітнього процесу. Така інтеграція створює сприятливі умови для залучення студентів до розробки та реалізації реальних інноваційних продуктів, що дозволяє поєднати теоретичну підготовку з практичним досвідом. У свою чергу, науковці отримують можливість інтегрувати результати власних досліджень у підприємницькі моделі, забезпечуючи їхню прикладну орієнтованість та економічну доцільність. Бізнес-середовище, долучаючись до освітніх і наукових ініціатив, отримує доступ до креативного потенціалу молоді та інноваційних ідей, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності компаній і формуванню сталих інноваційних екосистем.

У цьому напрямі КНУТД реалізує низку ініціатив, які відповідають європейським практикам. Зокрема, на базі університету функціонують Центр колективного користування науковим обладнанням та Лабораторії інноваційного підприємництва, де студенти разом із викладачами працюють над прикладними проєктами для бізнесу. Запроваджено стартап-школу «Sikorsky Challenge КНУТД» [5] та студентський бізнес-інкубатор, які підтримують розробку інноваційних ідей і сприяють їх комерціалізації. Університет активно співпрацює з ІТ-компаніями, легкою промисловістю та креативними індустріями, інтегруючи результати наукових досліджень у реальні бізнес-моделі. Такі практики дозволяють поєднувати навчальний процес із потребами ринку та розкривати підприємницький потенціал студентів, створюючи передумови для сталого розвитку економіки. Згідно з оцінками Світового банку (2024), інвестиції у цифрову освіту можуть забезпечити зростання ВВП України на 1,5–2% щорічно завдяки розвитку стартап-культури та підвищенню продуктивності праці [4]. Таким чином, інноваційна освіта на основі віртуальних обмінів виступає не лише академічним інструментом, але й чинником економічної стабілізації та розвитку.

Отже, віртуальний академічний обмін у межах моделі «трикутника знань» виступає одним із ключових інструментів модернізації бізнес-освіти та інтеграції України до Європейського освітнього простору. Він забезпечує формування підприємницьких компетентностей студентів, сприяє поглибленню міжнародної співпраці між університетами та бізнес-структурами, а також створює передумови для реалізації інноваційних стартапів і комерціалізації результатів наукових досліджень. У результаті формується освітньо-інноваційна екосистема, що поєднує академічний, науковий та

підприємницький сектори й здатна стати важливим чинником сталого економічного зростання та післявоєнної відбудови України.

Список використаних джерел:

1. European Commission. European Education Area – Building inclusive and innovative education systems. – Brussels, 2024.
2. OECD. *Entrepreneurship Education and Training: Unlocking the Potential of Young Entrepreneurs*. – Paris, 2023.
3. Erasmus+ Virtual Exchange. Official Report 2024. – Brussels: European Union, 2024.
4. World Bank. *Ukraine: Digital Transformation for Recovery and Growth*. – Washington, 2024.
5. Київський національний університет технологій та дизайну. Офіційний сайт. URL: <https://knutd.edu.ua> (дата звернення: 18.09.2025).